

§ 1 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 21–22 oktober

*Återrapportering från
Europeiska rådets möte
den 21–22 oktober*

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Europeiska rådets möte i förra veckan var mitt 66:e och med all sannolikhet sista toppmöte.

Mötet präglades i stor utsträckning av den situation med höga elpriser som råder i Europa, och detta föranledde en lång diskussion. Jag betonade att det är ett allvarligt läge i Europa, där både människor och företag drabbas av de höga energipriserna, och att vi noga följer utvecklingen.

I diskussionen menade vissa att orsakerna till de höga energipriserna är att klimatarbetet går för snabbt. De menade bland annat att utsläppshandelssystemet måste ses över. Jag och de flesta andra menar att situationen tvärtom visar att vi behöver skynda på den gröna omställningen. Åtgärderna måste rikta in sig på verkliga orsaker till dagens läge och inte på att sakta ned den gröna omställningen. Den verktygslåda som kommissionen nyligen har presenterat är en bra utgångspunkt.

Jag framhöll kärnkraftens viktiga roll i den gröna omställningen. Där emot sa jag inte att den ska klassas som hållbar. Som EU-nämndens ordförande påpekade under samrådet i förra veckan finns inte stöd för en sådan uppfattning i Sveriges riksdag.

Europeiska rådet ska diskutera energipriser igen i december.

Fru talman! Vi hade en tydlig diskussion om Polen och EU:s rättsordning mot bakgrund av utfallet nyligen i den polska författningsdomstolen. Sverige har drivit på för att koppla bidragsutbetalningar till hur man följer regelverket. Den så kallade villkorlighetsförordningen är ett nytt verktyg för att säkerställa att våra grundläggande värderingar respekteras. Det är en stor framgång att den finns på plats. Jag förväntar mig att kommissionen nu agerar, och vi är från svensk sida beredda att använda alla verktyg.

Fru talman! När det gäller covid-19 är pandemin uppenbarligen inte över trots att vi har haft framgångar med vaccinationerna. Nu behöver vi jobba vidare med att så många som möjligt ska vaccinera sig. Det finns alltför stora skillnader mellan länderna. Men det räcker inte heller att vi vaccinerar oss inom EU. Den internationella tillgången till vaccin är avgörande, och ingen är säker förrän alla är säkra.

Fru talman! De digitala frågorna var också på dagordningen. Här har vi ett gemensamt intresse av att få till det här rätt och att vi använder de digitala verktyg som nu utvecklas för att göra våra samhällen starka, för

att klara jobben och, inte minst, för att möta klimatutmaningen. Alla måste känna att de har en roll i den här omställningen; annars kommer det inte att fungera. Insatser för utbildning och vidareutbildning är väl så viktiga.

Det är viktigt att utveckling i riktning mot att göra våra samhällen mer digitala inte innebär att vi sluter oss mot omvärlden. Det som betecknas som digital suveränitet måste utvecklas på ett öppet sätt. Ensam är inte stark, och EU tjänar på samarbete med omvärlden.

Fru talman! Europeiska rådet diskuterade också handelsfrågor, och det på svenskt initiativ. EU behöver vässa sin handelspolitik. Alltför mycket av diskussionen under senare tid har handlat om handelspolitiska skydds-instrument och andra defensiva åtgärder. För lite har handlat om det fak-tum att över 85 procent av framtidens tillväxt kommer att finnas utanför Europa. Det måste vi ta till vara med en positiv handelsagenda; det är helt enkelt nödvändigt för framtidens jobb och framtidens tillväxt.

Många lyfte vikten av frihandel men också att aspekter som klimat-omställningen och social hållbarhet måste vävas in i EU:s handelsagenda.

Fru talman! Den externa dimensionen av migration diskuterades igen. Kommissionen ska fortsätta arbetet tillsammans med ursprungs- och trans- itländer.

EU behöver också bevaka sina yttre gränser; det visar inte minst den senaste tidens helt oacceptabla agerande av den belarusiska regimen med president Lukasjenko i spetsen. Människor från bland annat Irak och Li- byen flygs in med falska förespeglingar om ett liv i Europa. De bussas till gränserna mot Polen, Lettland eller Litauen när de har landat, och några av dem har till och med fått betala med sitt liv i det här hänsynslösa spelet. De som bär ansvar för detta är de som har iscensatt det: den belarusiska regimen.

Jag betonade att EU så snart som möjligt bör anta ett nytt sanktionspa- ket riktat mot regimen i Minsk, vilket vi nådde enighet om vid mötet. Vi enades också om att kommissionen ska undersöka möjligheten till ytterli- gare åtgärder, och sådana ska naturligtvis vara i linje med internationell rätt inklusive grundläggande rättigheter.

Fru talman! Vi förberedde också kortfattat några internationella möten, främst COP 26 i Glasgow. EU behöver driva på för att 1,5-gradersmålet ska kunna nås och upprätthållas. Det kräver bland annat att klimatfinan- sieringen stärks och att EU-länderna gör sin del för att vi ska uppnå åta- gandet om 100 miljarder dollar årligen.

Allra sist, fru talman, uppmärksammades den svenska regeringens ini- tiativ Malmöforumet som en stor framgång för hågkomsten av Förintelsen och arbetet mot antisemitism och alla former av rasism. Europeiska rådets ordförande uppmanade vid mötet alla medlemsstater att tillämpa den inter- nationella definitionen av antisemitism.

Med detta avslutar jag återrapporten.

Anf. 2 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen! Elpriserna skenar och slår hårt mot hushåll runt om i Europa. Det var därför Europeiska rådet skulle diskutera åtgärder för att på kort och lång sikt just dämpa priserna men också säkra en ökad produktion av ren fossilfri el för att lyckas med omställningen.

Alla fossilfria energislag måste då ges möjlighet att bidra om vi ska lyckas. Därför krävde Moderaterna och en majoritet i EU-nämnden att statsministern skulle ta till orda på Europeiska rådet och argumentera för att svensk och europeisk kärnkraft ska klassas som en hållbar investering inom ramen för taxonomin. Därmed skulle Sverige göra gemensam sak med länder som Frankrike och Finland, för att bara nämna några.

Direkt efter mötet sa statsministern till medierna: ”Nej, jag finner ingen idé att som svensk statsminister ta upp en fråga som ingen har på dagordningen.” Sedan hade statsministern ett resonemang om att han inte behövde följa EU-nämnden i det här fallet.

Fru talman! Jag tycker att det är oacceptabelt att statsministern inte respekterar det beslutsorgan i riksdagen som har som uppgift att ge regeringen instruktioner i EU-arbetet. Rapporter från mötet visar dessutom att statsministern hade fel; frågan om mer ren el och en säker övergång till klimatneutralitet återfinns i slutsatserna från mötet.

Även taxonomin var i allra högsta grad uppe. Tidigare har tio länder skrivit brev till kommissionen, och nu tog bland annat Nederländerna upp frågan om att kärnkraften måste klassas som hållbar inom taxonomin. Men från Sverige verkar det ha varit tyst.

Mina frågor är därför: Ska jag uppfatta det som så att statsministern inte biträdde det som länder som Nederländerna anförde om kärnkraft inom taxonomin? Varför tog inte statsministern tillfället i akt när han hade EU-nämndens mandat i ryggen? Menar statsministern att han inte behöver följa EU-nämndens mandat?

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Som jag sa tidigare tog jag upp kärnkraftens betydelse för energiomställningen. Om denna är vi helt eniga. Taxonomin var inte på dagordningen. Vad ledamöter i Europeiska rådet sedan yttrar under mötet kan ingen styra, men den fanns inte på dagordningen. Vi kan också konstatera att det inte finns med något om den i slutsatserna.

Min linje, den som jag drev i detta, är den som Sveriges riksdag står för. Där finns inte med att kärnkraften är hållbar. Detta är enligt min uppfattning och den information jag har inte riksdagens uppfattning. Jag tycker att det är bäst som svensk statsminister att stå upp för vad kammaren har för uppfattning.

Det är mitt svar. Jag har hållit den linje som vi är överens om när det gäller kärnkraftens betydelse, och den tänker vi fortsätta att hålla.

Anf. 4 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

I sak kan jag bara beklaga att regeringen motarbetar alla fossilfria energislag. Jag tror att både energipriserna och klimatomställningen skulle gynnas av att vi alla slöt upp bakom att använda alla verktyg i verktygs-lådan.

Men jag konstaterar också att frågan om taxonomin var uppe i diskussionerna. Då är egentligen min följdfråga: Varför tog inte statsministern tillfället i akt, när han nu hade EU-nämndens mandat i ryggen, att biträda länder som Nederländerna som tog upp frågan om kärnkraftens hållbarhet inom ramen för taxonomin? Det är min fråga i den delen.

Min andra fråga är om det är korrekt uppfattat att statsministern menar att han inte behöver följa EU-nämndens mandat utan att det är fritt fram att välja vid vilka tillfällen man följer EU-nämndens mandat.

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det först gäller EU-nämndens mandat är uppfattningen den att vi ska söka samråd för att få en enig svensk position. I specifikt denna enskilda fråga framgick det av EU-nämndens ordförandes sammanfattning att i just den del som handlade om hållbarhet och kärnkraft delades inte uppfattningen av Sveriges riksdag, av kammaren. När jag företräder landet, i Bryssel i det här fallet, känns det bra att ge uttryck för den uppfattning som finns i kammaren.

När det gäller detta med att motarbeta är det helt fel. Till exempel har vi inrikes slutit en överenskommelse, inkluderande Moderaterna, där kärnkraften finns med, och det är den vi ger uttryck för. Den har ju Moderaterna sedan lämnat, och det tycker jag är synd. Det hade varit bra att ha kvar en bred energipolitisk överenskommelse. Det ger de bästa förutsättningarna för all investering i energi. Men vi står upp för den, och det tänker vi fortsätta med.

Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Jag tackar statsministern för föredragningen.

Vi noterar av den tidigare ordväxlingen att statsministern alltså inte följde EU-nämndens beslut från förra veckan om att ta upp kärnkraftens hållbarhet inom taxonomiförordningen. Vi noterar då också att statsministern åkte ned till Europeiska rådet för att uppfostra andra länder om demokrati samtidigt som statsministern alltså inte tycks hålla den svenska parlamentariska demokratin särskilt högt.

Riksdagsordningen, dess förarbeten och beslut i konstitutionsutskottet föreskriver att Sveriges position inför förhandlingar med Europeiska rådet ska beslutas av EU-nämnden. EU-nämnden är i sin tur beslutad av riksdagen. Alla personer som sitter i EU-nämnden har blivit valda av riksdagen. Riksdagen har alltså fördelat ut till EU-nämnden att ge mandat till regeringen.

Jag undrar lite hur statsministern resonerar. Vill han ändra på riksdagsordningen? Är någonting fel? Riksdagsordningen är ju det närmaste man kan komma en grundlag utan att det egentligen är det. Hur mycket respekt har statsministern för den parlamentariska demokratin i Sverige?

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag har så mycket respekt för riksdagen att jag tänker följa riksdagens uppfattning i en sakfråga. Kammarens uppfattning i en sakfråga tycker jag är rätt så väsentlig i det här avseendet, och därför följer jag också den.

Det har också framgått av kommittéarbeten som har pågått i parlamentet vad som gäller i en sådan här situation. Det är ingen tvekan om att vi alltid söker samförstånd och försöker hitta en gemensam linje i EU-nämnden. Men det framgår också att när regeringen inte gör det får den ge en förklaring till varför den inte gör det. Självfallet är det ytterst parlamentet som då får ta ställning till om man accepterar förklaringen eller inte.

Det är precis det som har skett här. Jag följer Sveriges riksdag eftersom jag tycker att det är viktigt att göra det. Jag tänker inte läxa upp någon annan om demokrati, men detta var Sveriges position.

Återigen: Vi menar att kärnkraften har och kommer att ha en viktig roll i energiomställningen och kommer att finnas där länge. Vem som helst får också investera i kärnkraft i Sverige. Det är välkommet. Det har ännu inte skett, men vill man göra det får man göra det.

Anf. 8 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Vi kan notera att statsministern har kommit med olika förklaringar till att man inte följde EU-nämndens beslut. En är att frågan inte skulle ha funnits på dagordningen. Vi vet att frågan förekom i diskussionerna, att såväl Nederländerna som Frankrike tog upp taxonomiförordningen. Vi vet samtidigt att frågan om Polen inte fanns med på dagordningen, men statsministern åkte i alla fall ned till mötet och tog upp den.

Statsministern framför vidare att det existerar en falsk majoritet i EU-nämnden. Då kan man fråga sig: Varför ska vi i så fall ha EU-nämnden som beslutsorgan över huvud taget, så som riksdagsordningen föreskriver? Bryr sig statsministern inte om hur riksdagsordningen formulerar att EU-arbetet ska bedrivas?

Jag har väldigt svårt att förstå vad statsministern egentligen menar. Hur kan EU-nämnden ha en falsk majoritet när det är riksdagen som beslutat vilka som sitter i EU-nämnden?

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det kanske inte är så konstigt som det låter. Om riksdagen är samlad i kammaren finns det en uppfattning i den här frågan, och det är den som jag har gett uttryck för. Jag tycker att det är rätt så väsentligt vad riksdagen tycker.

Vi söker samförstånd, som jag sa, vid alla tillfällen och i de allra flesta frågor – något annat är ytterst sällsynt – och vi gör det via EU-nämnden. Det är inte så att det finns någon nonchalans mot riksdagen här, tvärtom. Vi arbetar målmedvetet för att hitta samsyn, bereda kompromisser och vara pragmatiska för att så ska ske. Sedan finns möjligheten att inte följa det beslutet. Det ska vara vid enskilda tillfällen, och då ska man också förklara varför man inte gör det. I det här fallet fanns det en majoritet i EU-nämnden och en annan om kammaren är samlad.

Anf. 10 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! För mig är det de höga elpriserna som är oroande. Diskussionen vi haft hittills kommer inte att lösa det på något sätt, åtminstone inte på kort eller medellång sikt.

De höga elpriserna i framför allt södra Sverige är ett direkt hot mot företag och hushåll. Det är någonting som det är väsentligt att göra någonting åt. Där delar jag statsministerns bild att det är de höga priserna på fossil energi, framför allt på kontinenten, som spiller över på Sverige och gör att omställningen behöver gå snabbare.

Statsministern lyfter fram kommissionens verktygslåda som ett bra initiativ och en bra utgångspunkt. Därför blir jag lite nyfiken på vilka åtgärder statsministern tar med sig hem från toppmötet, från kommissionens

verktygslåda eller andra, för att på kort sikt, där det faktiskt spelar roll, göra skillnad för människor och företag i södra Sverige.

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det var precis den diskussionen, substansen när det gäller energipriserna, som vi ägnade tid åt på Europeiska rådet. På lång sikt är det naturligtvis viktigt att se till att vi har en produktion, en överföring och en möjlighet till lagring – allt sådant som stärker den europeiska energimarknaden. Det måste vi jobba vidare med.

På kort sikt är det den så kallade verktygslådan. Där finns det möjligheter för medlemsstaterna att vidta åtgärder, vad gäller både enskilda hushåll och konsumenter, men också företag. Därför har vi sagt att vi följer frågan väldigt noga för att se hur detta utvecklas. Kommer detta att fortsätta under lång tid, och vad behöver vi i så fall göra?

Här finns spekulationer om huruvida det kommer att fortsätta vara ett så högt pris, exempelvis på naturgas. Några menar att det inte kommer att vara det, andra menar att det förmodligen kommer att vara det åtminstone över första kvartalet 2022. Det är därför jag tidigare har sagt att regeringen följer detta och är beredd att vidta åtgärder utifrån den här verktygslådan.

Anf. 12 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Tyvärr har regeringen inte tagit tillräckliga initiativ på lång sikt. Man har haft sju, snart åtta, år på sig att göra det, och det händer förvånansvärt lite. Men när det gäller just hur man ska göra på kort sikt fick jag faktiskt inga svar från statsministern. Man följer utvecklingen. Problemet är att i södra Sverige är det här ingen ny fråga. Man har haft betydligt högre elpriser än i norra Sverige väldigt länge nu. Att följa den frågan räcker inte. Det behövs åtgärder, och det går inte att vänta in och se hur det blir på lång sikt och att det blir mer produktion och mer överföring, som ju också är viktigt, utan det behövs åtgärder här och nu.

Frågan är: Vilka åtgärder är regeringen de facto beredd att vidta?

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Först och främst har Sverige haft de lägsta energipriserna, elpriserna, i hela EU för till exempel små och medelstora företag. Det beror bland annat på att vi har ett överskott på el i Sverige, och det beror bland annat på att vi har byggt ut vindkraften rätt så rejält i Sverige. Den står nu för nästan 20 procent av eltillförseln, och vi fortsätter med ytterligare utbyggnad av vindkraften, inte minst den havsbaserade. Vi har prospekt på upp till 500 terawattimmar.

Vi har alltså exporterat ren el ut till Europa, och därmed har vi tänkt bort fossil energi. Det är så vi har agerat. Det var därför vi slöt överenskommelsen också, för att se till att få ett långsiktigt perspektiv på detta, och det är därför vi har de investeringar vi har i Sverige.

Sedan behöver vi göra mer och bygga ut mer – det är sant – med kommande vindkraftverk, transmission och överföring och satsa mer på energilagring.

Anf. 14 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka statsministern för återrapporten.

Statsministern har helt rätt i att ingen är säker i världen förrän alla är säkra. Det innebär att vi måste underlätta för alla världens medborgare att vaccinera sig mot covid-19. Tyvärr är tillgången till vaccin väldigt ojämnt fördelad i världen. De rika länderna har en god tillgång, men fattiga länder har det inte.

Ett sätt att sprida vaccinet över hela världen vore att lätta lite på de hårda patentbestämmelser som finns i dag och säga att liv får gå före rätt den här gången och att vi därmed ger gratislicenser till länder som Vietnam, Indien, Brasilien etcetera så att de kan producera inhemska vaccin med stöd av de licenserna.

Är statsministern beredd att verka för det? Var det något han tog upp på toppmötet?

Vad gäller det viktiga klimattoppmötet COP 26 i Glasgow som inleds nu på söndag har vi i dag en gigantisk förtroendeklyfta mellan rika länder och fattiga länder. De rika länderna har, precis som statsministern sa, åtagit sig att hjälpa de fattiga länderna i klimatomställningen med klimatfinansiering på minst 100 miljarder dollar per år. Vi är inte där. De pengarna finns ännu inte. Och såvitt jag vet tänker man från EU åka till Glasgow utan en konkret siffra om klimatfinansiering, alltså utan nya klimatpengar för de fattigaste i världen.

Jag vill fråga statsministern: Är det verkligen så illa? Har statsministern tagit upp frågan om att EU måste höja sin klimatfinansiering? Och hur mycket kommer EU egentligen att bidra med på klimattoppmötet?

Om man inte kommer dit med minimikriteriet, nämligen att hjälpa dem som drabbas här och nu av klimatkrisen, ja, då har man faktiskt inte där att göra.

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller vaccin är det så att alla ska vara säkra. EU är det bästa exemplet, om än inte tillräckligt bra. Om vi har distribuerat ungefär 800 miljoner doser inom EU har vi faktiskt också exporterat 1 miljard doser, tror jag att det är. Ni får ta de siffrorna lite med en nypa salt, men ungefär varannan dos som EU har producerat och fått möjlighet till har faktiskt exporterats. Här vill jag alltså påstå att vi ligger bra till.

Men med det inte sagt att det räcker. Vi kommer att behöva göra mer för de fattiga länderna. Det är därför vi ligger på, och det är därför vi själva, alltså Sverige, höjer vår egen insats till Covax. Vi har också sagt att hela världen måste göra det. I det här fallet är EU en föregångare jämfört med många andra, men mer behöver göras.

När det gäller COP 26 är det precis som Jens Holm säger att det är en stor skillnad mellan rika och fattiga länder. Dessutom drabbas de fattiga mer. Det är de rika som har ställt till det men de fattiga som drabbas och kommer att drabbas rejält. Därför tog vi redan i samband med generalförsamlingens öppnande i New York upp det här på ett extra möte som Boris Johnson och António Guterres hade kallat till.

Betydelsen av att vi innan vi kommer till Glasgow ska ha sagt att vi har täppt till det där glappet på 20 miljarder dollar är stor. Jag menar att vi inte kan sitta där och eventuellt komma överens under mötet, utan det ska vi ha klarat av. Det har vi också självfallet tagit upp i EU-sammanhang.

Prot. 2021/22:21

26 oktober

*Återrapportering från
Europeiska rådets mö-
te den 21–22 oktober*

Både Europeiska rådets ordförande och kommissionens ordförande har uttalat att EU ska höja sin insats men vill naturligtvis också se att andra gör det. Men jag menar att det här inte får bli ett chicken race eller något sådant, utan vi måste klara av det här. Det är egentligen bara att göra maten – det är 20 miljarder som fattas, så vi får se till att täppa till det gapet, helt enkelt.

Anf. 16 JENS HOLM (V):

Fru talman! Inget av de industrialiserade länderna har i dag ett åtagande till klimattoppmötet som möter det som sägs i Parisavtalet – inte EU och inte heller Sverige och förstås inte USA eller de andra stora spelarna heller.

Våra klimatambitioner måste höjas. Jag tror att det som är viktigt för att de här klimatförhandlingarna ska ta sig framåt är att den rika världen åtminstone kommer dit och gör sin hemläxa och säger: Nu har vi fixat klimatfinansieringen – vi kommer att hjälpa dem som drabbas av klimatkrisen här och nu.

Därför är det positivt att statsministern har tagit upp frågan om en höjd klimatfinansiering. Men jag hör fortfarande inte hur mycket som EU tänker bidra med i klimatfinansiering till världens fattigaste länder. Vad är det för summa som man från EU reser med till Glasgow?

Jag vill också fråga statsministern: Kommer statsministern själv att vara på plats vid COP 26 i Glasgow? En stor del av världens ledare kommer ju dit.

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! På den sista frågan är svaret ja. Jag kommer att vara med i Glasgow och driva på för att se till att vi håller de åtaganden som vi har gjort finansiellt, alltså när det gäller de 20 miljarderna. Jag kan inte ge exakt besked om vad EU kommer med, men den uppfattningen har jag fått uttryckt för mig både från Europeiska rådets ordförande och kommissionens ordförande att EU måste höja sin insats. Det ska vi också göra som land.

En annan sak är våra nationella åtaganden och hur vi de facto ska få ned utsläppen. Det är lika viktigt att vi får till nya åtaganden i enlighet med Parisavtalets mekanism och kan förbättra och förstärka så att vi faktiskt kan upprätthålla målet om max en och en halv grads uppvärmning. Det är de besked som finns och de statements som Sverige kommer att göra.

Anf. 18 SOFIA DAMM (KD):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen för den sista nattmanglingen tillsammans med EU:s stats- och regeringschefer!

Inte alldeles oväntat var det energifrågan och de skenande elpriserna som vållade de längsta diskussionerna. När man läser referat i internationella medier och kommentarer från EU:s ledare framgår det med all tydlighet att frågan om huruvida kärnkraft ska klassas som hållbar i taxonomin var minst sagt närvarande.

Därmed håller inte den argumentation som statsministern anförde inför mötet om att EU-nämndens beslut inte gick att följa då man inte bara kan kasta in en fråga som inte finns med på dagordningen. Självklart ska EU-nämndens mandat alltid respekteras. Jag beklagar att statsministern inte delar den hållningen. Men därutöver behövde statsministern aldrig kasta

in den frågan, för den låg redan där eftersom andra EU-ledare insåg hur relevant den faktiskt var för diskussionen.

Fru talman! Jag vill fråga statsministern: Är det inte så att frågan om kärnkraftens framtid stärktes av att andra regeringschefer lyfte frågan, i motsats till vad statsministern hävdade, och att vi snarare missade att vara med och visa ledarskap i en för Sverige avgörande fråga?

Ryssland nämns inte i energislutsatserna. Betyder det att man valde att blunda för att prisökningen delvis drivs av att Putin kan styra inflödet av rysk gas till EU:s medlemsländer? Det är en direkt och olustig beroendeställning till Ryssland. Och hur agerade statsministern för att understryka allvaret i den situationen?

Fru talman! När det gäller frågan om migration och den situation som har uppstått framför allt på gränsen mellan Litauen och Belarus är det lite oklart vad som egentligen blev EU:s enade svar. Människor som drömmer om att skapa sig ett bättre liv utnyttjas av diktaturer som bricker i ett stort utrikespolitiskt spel för att skapa oreda vid EU:s gränser. Därmed nyttjar man både enskilda människor och unionens sårbarhet.

Det var viktigt att rådet fördömde detta i slutsatserna, men vad innebär det egentligen i praktiken, och vad innebär det för svensk del?

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag börjar med energin och elen. Det diskuterades, men det var alltså inte på agendan. Man valde ändå att kasta in det. Jag konstaterar att resultatet blev: ingen skillnad. Länderna står där länderna står. Det finns ingenting i slutsatserna om detta. Det beror på någonting. Det jag försökte säga var att det inte spelar någon roll; om vi så skulle använda hela tiden åt det kommer det inte att ske någonting. Det kommer inte in.

När det gäller Ryssland var vi såklart också med i diskussionen. Vi har haft en linje där länge, ända sedan det var aktuellt för Sveriges riksdag att fatta beslut om Nordstream 2. Jag skrev då tillsammans med dåvarande statsministern i Danmark, Lars Løkke Rasmussen, till EU-kommissionen om precis det, att vi måste undvika beroendet av rysk naturgas och att vi med Nordstream 2 riskerade ett minskat oberoende. Det har vi uppe nu också.

Det finns ingen anklagelse mot Ryssland för att de inte har uppfyllt sina åtaganden, men det skickas alltmer naturgas österut. Det är en del i den prishöjning som slår på elpriset också för oss. Det är alltså klart att det var uppe, men det är inte med i slutsatserna.

När det gäller migrationen krävde vi, också på initiativ från oss med flera, att få in möjligheter att vidta fler sanktioner mot Belarus. Det kom också in i slutsatserna. Det måste finnas möjlighet att dra åt lite mer mot enskilda personer men också företag. För oss är det uppenbart att flygbolaget som är med och fraktar personer till Belarus måste omfattas. Det ingår nu i uppgiften för kommissionen att se över möjligheterna att vidta ytterligare sanktioner.

Anf. 20 SOFIA DAMM (KD):

Fru talman! Tack för svaret, statsministern!

Det gjorde ingen skillnad, säger statsministern. Så kan det vara. Men en anledning till att det inte gjorde någon skillnad var att Sverige inte hade på, trots mandatet man hade från oss i ryggen.

Prot. 2021/22:21
26 oktober

*Återrapportering från
Europeiska rådets mö-
te den 21–22 oktober*

Det är uppenbart att regeringen fortsätter att hävda att kärnkraft är viktigt, eftersom man vet att en majoritet av svenska folket tycker det. Men när det kommer till att på allvar försvara kärnkraften och dess förutsättningar har vi nu fått svart på vitt att regeringen inte lever upp till sina uttåg.

När det gäller migration var det, om jag har förstått det rätt, en hel del diskussion om hur man stärker EU:s gränser. Jag tycker fortfarande att regeringens egentliga linje om finansieringen av EU:s yttre gränser är lite hölj i dunkel. Det har kommit en del uppgifter i media om att EU inte ska bygga murar och så vidare. Men vad var egentligen vår konkreta linje i fråga om att stärka EU:s yttre gränser?

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! I den senare delen är vi helt överens. Det står i slutsatserna, som vi är överens om, att vi självfallet – jag kommer inte ihåg det ordagrant – också måste ta ansvar för våra yttre gränser. Alla är överens om att det måste göras. Annars fungerar det inte inom EU. Det står i slutsatserna, och dem står vi bakom. Det var det ena.

När det gäller att det inte är någon skillnad blev det ingen skillnad i sak. Den diskussionen avgörs inte av ett ord, utan den avgörs av ländernas och privata investerarens vilja att investera i olika energislag. Det är det som avgör.

Frågan fanns inte på dagordningen. Den var inte uppe som en fråga som skulle diskuteras. Sedan är det naturligtvis möjligt för alla att använda sina argument för olika saker. Det står var och en fritt. Det viktigaste för mig var att konstatera att Sveriges riksdag, kammaren samlad, inte står bakom den uppfattningen.

Anf. 22 MARIA NILSSON (L):

Fru talman! Statsministern! Det är bra att statsministern inte backar från behovet av en grön omställning. Men för oss liberaler, som tillhörde den majoritet i EU-nämnden som stod bakom riktlinjen om att föra fram kärnkraften, är kärnkraften en del av just den gröna omställningen.

I kammaren har vi tidigare i dag hört frågor om på vilket sätt statsministern förde fram EU-nämndens ståndpunkt. Vi har hört statsministerns svar. Men jag kan inte riktigt släppa frågan. Nyhetsmedier rapporterade under torsdagskvällen att anhängare av och motståndare till kärnkraft och naturgas stred mellan varandra huruvida toppmötet skulle uppmana kommissionen att lägga fram förslag om att dessa energislag ska ingå i taxonomin. Det fanns till och med ett förslag till utkast där taxonomin och följaktligen kärnkraften fanns med. Till slut ströks hela avsnittet om taxonomin från slutsatserna. Det kan vi alla se.

EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen kommenterade efter EU-toppmötet att EU behöver kärnkraften. Den är, som von der Leyen konstaterade, en stabil energikälla.

Min fråga måste ändå bli, en gång till: Vad var statsministerns bidrag i den debatten under kvällen, när diskussionerna gick fram och tillbaka och det fanns ett utkast på bordet?

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag ska försöka igen. Jag har hela tiden sagt att kärnkraften, precis som ledamoten säger, är en del av den gröna omställningen. Den behövs, och den kommer att behövas länge. Sedan är frågan om den ska betraktas som hållbar, och vi har frågan om taxonomin. Taxonomin var inte på dagordningen. Det fanns ingen sådan punkt på dagordningen. Ledamöter hade ändå nämnt hållbarhet och taxonomi. Jag konstaterar att det inte kom med i slutsatserna.

Mitt besked i EU-nämnden var också, tror jag, att det inte kommer att bli på det sättet eftersom många är så bestämt emot det. Och här måste man vara eniga. Det är tillräckligt många som är emot – därav detta.

Jag tror inte att jag kan förklara det mer. Men vi är överens om det här med grön omställning och kärnkraftens betydelse. Det var därför vi slöt den långsiktiga överenskommelsen. Tyvärr har några partier lämnat den. Det hade varit bättre med en riktigt bred överenskommelse för att säkerställa långsiktiga perspektiv på investeringar i all energi, inklusive kärnkraft. Vi hade en sådan överenskommelse. Nu har några tyvärr dragit sig ur. Men vi kan ju prova att göra en till.

Anf. 24 MARIA NILSSON (L):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Det statsministern för fram återkommer. Jag förstår det, eftersom frågorna är ungefär likadana. Men det finns ett behov från vår sida att borra lite djupare i detta.

Svaret var att det, som statsministern formulerade det, inte finns majoritet i Sveriges riksdag för kärnkraft och att man därför valde att gå efter riksdagen snarare än EU-nämnden. Frågan blir då nästan principiell. Det finns i Sveriges riksdag en majoritet för en Nato-option. Men regeringen har ändå inte gått vidare med en Nato-option – det gör man naturligtvis inte inom ramen för EU.

När lyssnar man på majoriteten, och när gör man det inte?

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det jag försöker säga är att jag tror att det finns en bred uppfattning i Sveriges riksdag om att kärnkraften är viktig här och nu och att den kommer att vara det för den framtida gröna klimatomställningen. Det följer vi. Frågan här var om den ska betecknas som hållbar och därför ska in i taxonomin. Det är en annan fråga, som jag uppfattar att det inte finns stöd för i Sveriges riksdag.

I övrigt är vi överens om betydelsen. Så kommer det att vara. Kärnkraften står för en stor del av vår elförsörjning och kommer att göra det i framtiden. Därför tror jag egentligen att det finns en enighet om detta. Vi ska kanske koncentrera oss på den.

Anf. 26 PYYRI NIEMI (S):

Fru talman! Först vill jag lämna en sakupplysning apropå varför frågan om hållbar kärnkraft inte togs upp vid rådsmötet. Jag ger statsministern rätt i att han har agerat helt i enlighet med den parlamentariska kommitténs betänkande avseende EU-nämndens arbete som samtliga riksdagspartier stod bakom och som genomfördes och framfördes till riksdagen 2018.

Enligt mitt förmenande var detta ett bokstavsmandat. Det här finns dokumenterat, och jag tycker att riksdagens partier borde läsa igenom detta.

Det framfördes kraftig kritik mot Polens nationalkonservativa regering för att den i strid med EU-reglerna har lagt det polska domstolsväsendet under regeringens kontroll. Jag välkomnar att statsministern var proaktiv under denna punkt. Utifrån sin erfarenhet från 66 europeiska rådsmöten undrar jag hur statsministern bedömer möjligheten att kommissionens olika sanktionsmetoder leder till att Polen slutligen anpassar sig till rådande EU-regelverk.

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är en 10 000-kronorsfråga. Det är uppenbart att Polen i argumentationen och retoriken står upp för det de har gjort och att de har gjort rätt. De fick stöd från några få medlemsstater. En stor majoritet menade dock att detta inte är rätt och att det riskerar att underminera hela EU och dess legitimitet om en medlemsstat kan välja när man ska följa EU-rätten och när man inte behöver göra det.

Diskussionen kommer naturligtvis att fortsätta. Alla vill hitta en lösning som inte är den mest dramatiska. Min uppfattning är att kommissionen står upp för att driva betydelsen av att vi efterlever EU:s grundläggande värderingar, stadgar och regelverk. Enligt fördraget är det också kommissionens uppgift att se till att medlemsstater gör det. Annars undermineras detta som sagt successivt.

Exakt vilken slutsats det får i konkret åtgärd vill jag inte spekulera om, men jag har inte upplevt något annat än att kommissionen tänker stå upp för vårt regelverk. Som jag redan har nämnt är det bra att vi får användning av den villkorlighetsförfordning som är kopplad till budgeten och utbetalning av pengar. Vi har sagt att vi stöttar detta.

Vi har ju själva drivit på för att få in den, och nu finns den där. Det är ytterligare ett verktyg. Men vi har också sagt att vi inte tänker utesluta några av kommissionens tillgängliga medel, för här gäller det att stå upp för regelverket.

Anf. 28 PYYRI NIEMI (S):

Fru talman! Jag tackar för svaren. Jag förstår att det här är en komplex fråga. Vi får se framtiden an.

Jag vill personligen tacka dig, statsministern, för din medverkan i 66 europeiska råd. Det har också inneburit 66 samråd i Sveriges riksdag samt 66 återrapporter. Ett stort tack från mig som EU-nämndens ordförande! Jag önskar dig lycka till med framtida värv. Jag hoppas att vi kommer att ses på ett eller annat sätt framöver. Tack och lycka till!

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Tack för dessa ord! De värmer. Även jag tror att vi kommer att ses framöver.

Jag vill önska riksdagen all lycka och framgång i det fortsatta EU-arbetet. Det är en viktig del för Sverige.

Anf. 30 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten.

Jag börjar med en kommentar om energipriserna, som det fördes en stor diskussion om. Statsministern nämnde att en del medlemsstater tyckte att klimatomställningen går för snabbt. Jag instämmer med det som statsministern lyfte fram, det vill säga att det är tvärtom. Klimatomställningen går för långsamt. Vi behöver snabbt bygga ut den förnybara energin, titta på energilagring och så vidare, vilket statsministern tog upp. Detta är väldigt viktigt både för klimatfrågan och ur en säkerhetsaspekt.

Jag vill även ta upp handelsfrågor, som var uppe för diskussion. World Economic Forum har i sin riskrapport tagit upp inte bara klimat utan även biologisk mångfald som ett område där det finns väldigt stora risker dels för världen, dels för affärsvärlden. Det är väldigt viktigt med ambitiösa hållbarhetskapitel i frihandelsavtal och att dessa också genomförs. De ska till exempel ligga i linje med Parisavtalet. Lyfte statsministern upp hållbarhetsaspekten i samband med den frihandelsdiskussion som hölls på toppmötet?

Slutligen vill jag ta upp frågan om Polen, så som även EU-nämndens ordförande gjorde. Läget är mycket allvarligt nu när den nationalkonservativa regeringen försöker lägga domstolen under sin kontroll. Många medlemsstater var mycket upprörda och kritiska till detta, och de tongångar som kom från Polen var också upprörda.

EU:s mervärde finns i dess värderingar om demokrati och rättsstat, och det är oerhört viktigt. Jag vill höra mer om denna angelägna fråga. Vilken väg ser statsministern framåt? När kan vi hitta en lösning på detta?

Anf. 31 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar helt uppfattningen om kopplingen mellan energipriserna och klimatomställningen. Det visar hur bråttom det är till det förnybara. Det är helt klart.

Denna diskussion kommer att leva kvar. Många är väldigt beroende av gas, kol med mera. Därför måste vi hjälpas åt för att stötta dem i deras transition till något annat. Det är vad som pågår.

Vad gäller frågan om handel och klimat är detta vår uppfattning. Den har vi gett uttryck för flera gånger. Vad vi under denna diskussion framför allt ville ta upp var att man inte bara ska fokusera på det som är defensivt, begränsande och försvarande. Det viktigaste perspektivet var det jag läste upp under min återrapport, nämligen att 85 procent av tillväxten i världen kommer att ske utanför EU, och om vi ska få del av den måste vi ha bra handelsrelationer. Då kan man inte sluta sig. Jag uppfattade att det finns en stark uppslutning kring denna approach.

Det innebär dock inte att man släpper alla andra frågor, såsom klimat, biologisk mångfald och sociala faktorer. En del för i diskussionen fram att vi klär på för mycket på handelsavtalen så att det i sig blir begränsande. Men jag tycker att det är viktigt att ha med sig sådana faktorer så att vi kan leva upp till våra åtaganden i olika avseenden.

Som Amanda Palmstierna säger är frågan om Polen otroligt viktig. Det här är egentligen en debatt om EU:s hela existens. Det kommer visserligen inte att avgöras här och nu, men ytterst kan vi inte låta detta undermineras för då riskerar hela EU att krackelera. Det är därför svårt att veta exakt vart

det kommer att ta vägen. Kommissionen har i uppdrag att driva frågan, och sedan kommer den att välja den åtgärd man tycker är viktigast.

Anf. 32 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaren!

Låt mig kommentera handelsdiskussionen. Den är givetvis större och har tagits upp vid flera tillfällen; det är helt riktigt. Men därför är det viktigt att se handeln och biståndet sida vid sida, apropå att tillväxten växer väldigt mycket i andra länder, så att utvecklingsländer har ett kapacitetsuppbyggande och inte behöver ta en omväg kring diverse olika ohållbara former av näringslivsutveckling. De måste kunna komma på rätt köl på en gång.

Precis som EU-nämndens ordförande vill även jag passa på att tacka statsministern för hans medverkan i alla dessa EU-toppmöten och offentliga EU-nämndssammanträden inför dessa möten och för återrapporter efteråt. Jag tackar för statsministerns genuina engagemang för klimatfrågor, demokrati, rättsstatens principer och sociala frågor.

Anf. 33 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Tack för vänliga ord!

Det är helt rätt att kopplingen finns i fråga om handel. Sverige har drivit på för en öppen och sjyst handel. Vi är ett av få länder som ger 1 procent av bni till utvecklingsbistånd. Det är inte många länder som gör det. Det här betyder oerhört mycket för dessa länders möjligheter att utveckla sin ekonomi. Därför ska detta göras på ett klimatsmart och socialt acceptabelt och bra sätt.

Jag är helt övertygad om att dessa frågor kommer att finnas med som parametrar när man utvecklar både handel och bistånd, och det är rätt väg att gå. Vi har väldigt mycket kvar att göra. Tyvärr ser vi att de demokratiska ytorna i världen krymper, så vi har mycket kvar att göra.

Anf. 34 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag har faktiskt blivit lite upprörd när jag lyssnat på diskussionen och statsministerns svar.

För det första reagerar jag väldigt starkt på påståendet att frågan om kärnkraftens roll i taxonomin inte skulle ha funnits på dagordningen, med tanke på att det var andra länder som lyfte fram frågan, bland annat Finland, som styrs av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Båda dessa partier i Finland anser att kärnkraften borde betraktas som hållbar inom taxonomin. Jag konstaterar bara att Socialdemokraterna och Miljöpartiet i Sverige gör en helt annan bedömning än motsvarande partier i vårt grannland.

För det andra reagerar jag på att statsministern talar om falska majoriteter i våra utskott och säger att det inte finns något stöd i riksdagen för att statsministern skulle driva frågan om kärnkraftens roll i taxonomin. Jag vill fråga statsministern hur han vet att det inte finns stöd i Sveriges riksdag för den här frågan. Vad jag vet har vi inte haft någon som helst debatt eller omröstning i riksdagens kammare om kärnkraftens roll i taxonomin. Frågan har bara varit uppe i några av riksdagens utskott, bland annat i finansutskottet, där vi har en majoritet för att kärnkraften ska betraktas som

hållbar i taxonomin, och i EU-nämnden, där vi också har en majoritet för att kärnkraften ska betraktas som hållbar i taxonomin.

Trots detta vägrar statsministern att följa EU-nämndens instruktioner. Det är faktiskt första gången, i alla fall sedan jag kom med i EU-nämnden, som statsministern går rakt emot vad EU-nämnden tar beslut om.

Framför allt vill jag veta vad statsministern grundar sin bedömning på när han argumenterar för att det inte finns stöd i riksdagens kammare.

Prot. 2021/22:21
26 oktober

*Återrapportering från
Europeiska rådets mö-
te den 21–22 oktober*

Anf. 35 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Svaret på om denna fråga var uppe på dagordningen är uppenbart: Nej, det var den inte. Sedan är det ingen som kan kontrollera exakt vad alla ledamöter säger på ett möte. Man kan ta in den frågan, men den fanns inte på dagordningen inför mötet. Det är helt uppenbart, och det går att se. Det råder inga tvivel om det.

Att det inte finns stöd i kammaren var också något som EU-nämndens ordförande plus en ledamot sa under EU-nämndens möte. Då fanns det ingen som argumenterade emot och sa ”Jo, det finns det visst”, utan det var fråga om EU-nämndens beslut.

Precis som Jan Ericson säger – han har varit med länge – är detta första gången som regeringen inte följer EU-nämndens beslut. Det är precis så det är. Vi söker stöd för Sveriges position i Europeiska rådet i alla frågor. Det här är ett undantag. Skälen har jag redogjort för. Jag kan inte förklara detta mer än vad jag redan gjort. Jag står fast vid min uppfattning.

Anf. 36 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag får en känsla av att statsministern blandar bort korten genom att använda två helt olika argumentationer. Först säger han att han skulle ha drivit frågan om den hade varit uppe på dagordningen, men att den inte var uppe på dagordningen och att han därför inte drev den. Men han säger också att han inte skulle ha drivit frågan oavsett, eftersom det inte fanns stöd i kammaren för den här ståndpunkten. Om det är så att huvudskälet är att det inte finns stöd i kammaren, varför använder man då över huvud taget argumentationen om att frågan inte var uppe på dagordningen och försöker skylla på det när medier intresserar sig för frågan? Det blir en väldigt märklig argumentation, tycker jag.

Men fortfarande: Hur vet statsministern att det inte finns stöd i riksdagens kammare för den här frågan, när den aldrig har varit uppe till omröstning i riksdagens kammare?

Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag kan bara svara som jag gjorde förra gången på den frågan. Det finns inte något mer svar på frågan. Detta var det besked som lämnades i EU-nämnden, och det var ingen som argumenterade emot där och då. Huvudfrågan är kärnkraft och hållbarhet, inte huruvida detta var på dagordningen eller inte. Jag kan bara konstatera att det inte var det. Det skulle inte diskuteras taxonomi. Men ingen kan ju säga exakt vad alla 27 ledamöter kommer att ta upp under en diskussion. Jag kan däremot konstatera att det inte finns med i slutsatserna. Det skulle aldrig ha kommit med i slutsatserna.

Mitt ställningstagande bygger på att Sveriges riksdag inte har denna uppfattning om just hållbarhet och kärnkraft. Däremot är vi överens om kärnkraftens betydelse. Den är viktig här och nu och kommer att vara viktig under lång tid framöver. Den kommer att vara en del av vår energimix.

Återrapporteringen var härmed avslutad.

§ 2 Meddelande om statsministerns frågestund

Andre vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 28 oktober kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Stefan Löfven (S).

§ 3 Anmälan om promemoria om regeringsbildningsprocessen och regeringsskiftet i juni och juli 2021

Andre vice talmannen anmälde en från riksdagsdirektören inkommen promemoria om regeringsbildningsprocessen och regeringsskiftet i juni och juli 2021. Promemorian lades till handlingarna och fogades som bilaga till detta protokoll.

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2021/22:62

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:62 Personalbristen inom hotell- och restaurangbranschen

av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 19 november 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 22 oktober 2021

Arbetsmarknadsdepartementet

Eva Nordmark (S)

Enligt uppdrag

Charlotte Kugelberg

Expeditionschef

Interpellation 2021/22:69

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:69 Miljökrav vid fordonsbesiktning

av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 november 2021.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 22 oktober 2021
Infrastrukturdepartementet
Tomas Eneroth (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Prot. 2021/22:21
26 oktober

§ 5 Anmälan om faktrapromemorior

Andre vice talmannen anmälde att följande faktrapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2021/22:FPM7 EU:s strategi för samarbete i regionen Indiska oceanen/Stilla havet *JOIN(2021) 24* till utrikesutskottet

2021/22:FPM8 Ändringar av EU:s tillsynsregler för försäkringsföretag och förslag om ett nytt krishanteringsverktyg *COM(2021) 580*, *COM(2021) 581*, *COM(2021) 582* till finansutskottet

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2021/22:31 till näringsutskottet

EU-dokument

COM(2021) 634 till kulturutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 16 december*.

§ 7 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande

2021/22:FiU13 Regellättnader på värdepappersmarknaden och några frågor om referensvärden

Justitieutskottets betänkanden

2021/22:JuU2 Nya regler om husrannsakan för att söka efter vapen och andra farliga föremål

2021/22:JuU3 Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet

2021/22:JuU4 Aggressionsbrottet i svensk rätt och svensk straffrättslig domsrätt

Socialförsäkringsutskottets betänkanden
2021/22:SfU5 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för en begriplig sjukförsäkring
2021/22:SfU6 Justerad indragningsbestämmelse inom underhållsstödet
2021/22:SfU7 Avtal om social trygghet mellan Sverige och Japan

Näringsutskottets betänkande och utlåtanden
2021/22:NU5 Riksrevisionens rapport om transportbidraget
2021/22:NU8 Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040
2021/22:NU9 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor

*Svar på
interpellationer*

§ 8 Svar på interpellation 2020/21:900 om en ny bankskatt

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman har frågat mig vilka effekter den nya riskskatten förväntas ha på tillväxt, sysselsättning och hushållens ekonomi.

Finansiella kriser är kostsamma. Det har såväl Sverige som andra länder erfarit. Syftet med riskskatten är att stärka de offentliga finanserna för att därigenom skapa utrymme för att klara en framtida finansiell kris. Med starkare offentliga finanser är Sverige bättre rustat för att möta utmaningar och genomföra nödvändiga åtgärder i en krissituation.

Riskskatten ska betalas av de största kreditinstituten, men har ingen koppling till antalet anställda. Hur den ekonomiska bördan av skatten fördelas på kort och lång sikt är en empirisk fråga. Det beror bland annat på hur konkurrenssituationen ser ut på marknaden.

Här är det viktigt att komma ihåg att bankerna de senaste åren har fått bolagsskattesänkningar som är i samma storleksordning som den planerade riskskatten. Om det förekommer en så stor övervältring i banksektorn som det ibland påstås borde bankerna också kunna berätta hur de stora bolagsskattesänkningarna har kommit bankkunderna till del.

Eftersom förslaget stärker de offentliga finanserna och gör ekonomin mer motståndskraftig vid finansiella kriser bidrar skatten generellt till mindre osäkerhet och risk för företag och hushåll. Det förväntas medföra ökade investeringar och tillväxt. En samlad bedömning är därför att förslaget inte har några betydande effekter på den ekonomiska tillväxten och den varaktiga sysselsättningen i ekonomin som helhet.

Anf. 39 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Sverige står nu inför en lång rad olika skattehöjningar. En del av dem återfinns i regeringens budgetförslag. En del av dem är redan genomförda. En hel del av de skattehöjningar som ligger framför oss har Magdalena Andersson och Socialdemokraterna på olika sätt aviserat. Det kan handla om de skatteförslag som Magdalena Andersson har tagit upp i sitt manifest och som bland annat går ut på att familjer som äger sitt boende ska få avtrappade ränteavdrag. Det kommer att kosta flera tusen kronor i månaden för vanliga familjer med vanliga bolån. Det kan handla om det som har föreslagits av Socialdemokraterna här i Stockholm, i Skåne och i

Göteborg om en återinförd fastighetsskatt. En av de skatter som redan finns presenterade i den bombmatta av skattehöjningar som Magdalena Andersson nu har rullat ut är skatten på pensionssparande och bolån via banksektorn. Det är den vi diskuterar här i dag.

Fru talman! Vi är vana vid relativt nonchalanta eller lättvindiga bedömningar från finansministerns sida när det kommer till skattepolitiken och den ekonomiska politiken. Det har varit hafsigt och oklart. Finanspolitiska rådet har framfört mycket kritik mot detta. Man har inte klarat överskottsmålet, redovisar inte på rätt sätt och så vidare.

Men att inte alls ha funderat igenom vem det är som kommer att betala skatten är ändå anmärkningsvärt, även sett mot den något hafsiga bakgrund som finns i finanspolitiken från Magdalena Anderssons sida. Någon måste trots allt betala skatten i slutändan.

Magdalena Andersson var tidigt ute med att avskaffa den typ av bedömningar och bräkningar som tidigare hade gjort Sverige till ett väldigt seriöst land när det kom till finanspolitiken. Det försvann och avskaffades ur redovisningarna och ersattes med tabeller med plus- och minustecken som mer indikerade att det var läsning för barn snarare än en seriös bedömning av landets ekonomi och dess ekonomiska politik.

Konsekvenserna har heller inte uteblivit med sämst jobbutveckling i hela Europeiska unionen under Magdalena Anderssons tid. I inget annat EU-land har arbetslösheten ökat. Det har den gjort i Sverige. Tillväxten är låg. Den idé om till exempel flockimmunitet som man lät fortgå fick förödande konsekvenser för liv och hälsa.

Kort och gott, fru talman: När man slutar att göra bedömningar av politikens konsekvenser blir politiken till slut undermålig. Det är vad vi har fått se och uppleva i Sverige.

Ett sådant exempel där man inte bedömer effekten av politiken är när Magdalena Andersson har storsatsat på nya opinionsbildande myndigheter. Men till exempel Statistiska centralbyrån och Skatteverket har inte fått tillräckliga resurser för att till exempel skapa ordning och reda i folkbokföringen.

Ett annat exempel är att det saknas resurser hos polisen. Men det har funnits gott om resurser i Magdalena Anderssons budget för att höja bidragen och göra det mindre lönsamt att arbeta.

Innan man den här gången inför en skatt på ungefär 5 miljarder på dem som arbetar – antingen på dem som har bolån eller på dem som är eller ska bli pensionärer – skulle man önska att bedömningen ändå fanns där.

Jag behöver återupprepa frågan, eftersom finansministern inte svarar på den. Vem kommer egentligen att betala den här skatten? 5 miljarder kronor är mycket pengar. Landets pensionärer och bolånetagare är givetvis oroad över att denna skatt nu ska riktas mot dem.

Frågan är hur finansministern bedömer att skatten fördelar sig. Fördelar den sig mest på dem som har tjänstepensioner eller ska ha tjänstepensioner i framtiden, eller fördelar den sig mest på de personer som i dag har bolån? Någonstans ifrån kommer de 5 miljarder kronor som Magdalena Andersson ska använda till bidragshöjningar.

Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är som alltid intressant att lyssna på Niklas Wykman. Jag ska bara göra några få påpekanden.

Före coronakrisen var det 350 000 fler människor som hade fått jobb sedan Stefan Löfven tillträdde jämfört med när Niklas Wykman arbetade i Finansdepartementet. Det var en högre andel av befolkningen som hade sysselsättning under den djupaste krisen sedan andra världskriget än på den tiden som Niklas Wykman jobbade i Finansdepartementet. Jag är inte säker på att alla skulle beskriva det som ett jobbmisslyckande.

Däremot har vi varit väldigt framgångsrika i att få inte minst utrikesfödda kvinnor ut på arbetsmarknaden igen, efter att vi avskaffat det vårdnadsbidrag som Moderaterna införde och gjort om föräldraförsäkringen så att fler utrikesfödda kvinnor kommer in.

Det kan också vara värt att påpeka att polisen nästa år kommer att få mer resurser än vad de själva har krävt.

Vad gäller bankskatten är det precis som jag svarat en empirisk fråga som handlar mycket om hur konkurrenssituationen ser ut på marknaden. De stora bankerna har fått stora skattesänkningar under den här regeringen som motsvarar den skattehöjning som nu kommer. Det betyder att det över tid bör vara plus minus noll.

Anf. 41 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Den nonchalanta och lättvindiga inställningen till offentliga finanser och skattepolitiken från Magdalena Andersson känns igen. När Magdalena Andersson tillträdde som finansminister var det snabbt viktigt att få bort bedömningar av politikens effekter.

Tidigare redovisades de tydligt och klart för medborgare, medier och expertmyndigheter. De kunde granska vad politiken förväntade sig av de åtgärder som man vidtog. Självklart blev inte alltid alla bedömningar rätt. Då kunde man kritiseras utifrån det, och man kunde sedan göra om och göra rätt.

Den typen av provande och intellektuell verksamhet är Magdalena Andersson inte intresserad av. Seriösa bedömningar grundade i forskning har bytts mot tyckande och mot plus- och minustabeller som mer kanske talar till hur ett barn tänker kring ekonomi än hur ett land borde skötas.

Den typen av hafsande och nonchalans har fått allvarliga konsekvenser för Sverige. Svenska folket har genomskådat den typ av tom retorik som Magdalena Andersson använder sig av med att det ska gå så bra, att fler arbetar och så vidare, för så ser verkligheten inte ut.

Hundratusentals människor klarar inte sin egen försörjning. Arbetslösheten är mycket hög. Det är bara i Sverige som arbetslösheten har ökat under den period som Magdalena Andersson har varit finansminister. I alla andra europeiska länder har den minskat.

Svenska folket går inte längre på Magdalena Anderssons olika påståenden. Magdalena Andersson lovade att vi skulle få EU:s lägsta arbetslöshet. Vi fick den fjärde, femte högsta arbetslösheten i stället. Nu ska allt detta kompenseras med att alla människor ska betala ännu mer i skatt.

De ska också betala ännu fler skatter. En del av de skatterna har vi redan sett. Plastpåskatten är ett exempel. Den har gjort att det kostar till exempel 20–30 kronor för en barnfamilj att gå och handla om de har glömt Miljöpartiets tygkassar hemma. Det har varit förödande för handeln, och det skapar en massa krångel i vardagen.

Detta visar också väldigt tydligt att det till slut är någon som ska betala. Det är kärnfrågan om skatten på tjänstepension och bolån som Magdalena

Andersson nu ska införa och kallar riskskatt, bankskatt eller vad man vill. Vem är det egentligen som ska betala?

Fru talman! Det kan väl inte vara så att vi har en finansminister som har infört en skatt på 5 miljarder kronor – 5 000 miljoner kronor – utan att ha gjort analys eller bedömning av vem det är som betalar den i ekonomin. Hur slår den här skatten?

Fru talman! Man brukar tala om skatteincidens. Det är på vanlig svenska: Vem är det som betalar egentligen? En skatt på en verksamhet kan antingen betalas av verksamhetens ägare eller av verksamhetens kunder. Någon annan finns inte att tillgå.

Om man tittar på bankens kunder är det ungefär hälften av alla svenska hushåll som har bolån, och då är det de som kommer att få betala. Har Magdalena Andersson någon uppfattning om hur mycket dyrare bolånen kommer att bli med den nya skatten på banker?

Eller är det ägarna som ska betala? Då är det i stor utsträckning tjänstepensionsföretag som får betala, det vill säga att de flesta arbetande människors framtida pension i sådana fall ska krympa. Någon av de två grupperna blir det. Det blir antingen bolånetagarna eller de som förväntar sig att få tjänstepension.

Min fråga till Magdalena Andersson är: Hur ser fördelningen mellan dessa två grupper ut? Har det ens en gång gjorts en sådan analys på Finansdepartementet, och kan man i sådana fall få ta del av den?

Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag har svarat på frågan flera gånger. Men Niklas Wykman verkar inte vara så intresserad av att höra.

Vi höjer skatten med 5 000 miljoner kronor. Det är helt korrekt. Vi har precis innan det sänkt skatten med 5 000 miljoner kronor. För låntagarna bör det då bli plus minus noll.

Vad gäller bedömningar som vi har med i budgeten är det någonting som vi har diskuterat och debatterat i sju år nu. Det är också en fråga som jag har svarat på en lång rad gånger.

Niklas Wykman tycker att det är oseriöst och ointellektuellt att inte ha exakta siffror för vad varenda reform kan betyda i antal i ökad eller minskad sysselsättning.

Min bedömning är, vilket jag har upprepat vid ett flertal tillfällen under de senaste sju åren, att det är oseriöst och ointellektuellt att ha exakta bedömningar för vad varje reform kan ge för effekt. Det är för stora konfidensintervall, för stor osäkerhet, i de siffrorna, och jag tycker inte att det är seriöst och intellektuellt.

Det är en bedömning som jag gör utifrån min bakgrund som forskare i just de frågorna. Där gör vi olika bedömning, helt enkelt.

Bankskatten som vi diskuterar nu är ju ett förslag som ursprungligen kommer från Moderaterna. När Niklas Wykman jobbade på Finansdepartementet, vilken bedömning gjorde man då av vad den här skatten skulle betyda för sysselsättningen? Vad var bakgrunden till att man tyckte att det här var en bra skatt då men inte tycker så längre? Det kan väl inte bara vara så att man har hamnat i opposition, tappat ambitionen att vara ett regeringsbärande parti och lyssnat för mycket på lobbyisterna från Bankföreningen, där för övrigt en statssekreterare som jobbade på Finansdepartementet när det här föreslogs är vd.

Prot. 2021/22:21
26 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 43 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Det är roligt att Magdalena Andersson och jag delar forskningsbakgrund inom nationalekonomi. Däremot får man kanske lov att säga att det är lite svårt att ta en person seriöst som utifrån den erfarenheten har tagit med sig att man inte ska göra uppskattningar och bedömningar av den politik som man bedriver. Det är ju själva kärnan i forskning och för den delen i politiskt ansvarstagande att man så gott det går försöker att göra bedömningar och uppskattningar av politikens effekter.

Men svenska folket kan såklart utvärdera det själva. Är det jag eller Magdalena Andersson som har fått rätt? Jag har hela tiden hävdat att den typ av hafsigt och nonchalant finanspolitik som regeringen bedriver skulle leda till ökad arbetslöshet, lägre tillväxt och sämre använda skattepengar. Magdalena Andersson å sin sida har mer menat att det är lugnt – överlåt detta till socialdemokratin, så fixar vi det!

Nu har vi sett vad som har hänt. Jobbutvecklingen är sämst i Europa, och vi har ett eskalerande våld på våra gator. Det har funnits pengar över till opinionsbildande myndigheter, men det har inte funnits pengar till Skatteverket och Statistiska centralbyrån för att ha koll på vilka som faktiskt bor i det här landet. Det har heller inte funnits pengar för att polisen ska kunna få fler anställda och utökade befogenheter. Möjligtvis nu, fem över tolv, ska det tillföras mer pengar. Den här utvecklingen har dock pågått i Sverige länge, och i stället har Magdalena Andersson valt att bygga ut bidragssystemen.

Anledningen till att den här dåliga skatten inte infördes under den tid som Moderaterna styrde var helt enkelt för att skatten inte är något bra. Den är varken genomförbar på ett bra eller rättvist sätt eller har önskvärda effekter i den svenska ekonomin. Nu får vi väl se om Sverige över huvud taget klarar av att införa den här skatten eller om det som vanligt blir ett stort hål i Magdalena Anderssons budget där det kommer att saknas 5 miljarder kronor.

Fru talman! Nu är det dags – en sista chans för Magdalena Andersson att svara på frågan: Vem kommer att få betala den här skatten? Är det bankernas kunder, det vill säga de som har bolån, som ska betala 5 miljarder extra varje år? Det handlar givetvis i stor utsträckning om arbetande familjer som på ännu ett sätt ska vara med och betala för Magdalena Anderssons olika bidragshöjningar. Eller är det bankens ägare, i stor utsträckning alltså tjänstepensionsföretag, det vill säga de framtida pensionärerna i Sverige, som nu ska få betala för de mycket stora bidragsutgifter i Sverige som man kan förvänta sig blir ännu större när bidragssystemen ska bli mer generösa och lättillgängliga för fler?

Fru talman! Det är inget konstigt att det finns olika politiska åsikter, uppfattningar och värderingar. Jag är moderat. Som moderater uppskattar vi arbetslinjen. Vi tycker alltid att det ska löna sig att arbeta. Vi tycker att det är bra att det startas och drivs företag och har ingenting emot att den som arbetar eller startar ett företag också tjänar på det. Tvärtom, vi tycker att det är bra och att det driver samhället och hela landet framåt. Socialdemokraterna tycker att man ska höja bidragssystemen och tycker inte att man nödvändigtvis ska behöva arbeta för sin försörjning.

Detta är kända fakta. Däremot bör man kunna vara överens om att man åtminstone så noggrant det går ska redovisa konsekvenserna av politiken. Är det de som ska få pension i framtiden som ska betala, eller är det de

som har bolån i dag? Det måste finnas ett svar på det, Magdalena Andersson.

Prot. 2021/22:21
26 oktober

Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman låter möjligen som en papegoja. Oavsett hur mycket jag svarar på frågan ställer Niklas Wykman samma fråga igen och låtsas som om han inte har fått något svar.

Jag kan svara igen. Det är nämligen så att vi just har sänkt skatten med 5 miljarder, och nu höjer vi den med ungefär 5 miljarder. Det blir plus minus noll. Ingen behöver alltså betala mer än i ursprungsläget.

Niklas Wykman säger att man ska göra bedömningar så gott det går, och det är precis det vi gör. Vi gör bedömningar som grundar sig i forskning och vetenskap, och vi redovisar dem på ett sätt som jag bedömer är både intellektuellt och seriöst – betydligt mer så än att visa exakta siffror som har så stora konfidensintervall att de blir, som jag bedömer det, meningslösa. Vi gör alltså exakt det som Niklas Wykman efterfrågar om än inte på det sätt som Niklas Wykman önskar. Jag bedömer att det här är mycket seriöst.

Vad gäller bankskatten är det sant att Moderaterna inte införde bankskatt. Man hade inte kommit tillräckligt långt i processen. Däremot gick man till val på att införa bankskatten, och därför utgår jag från att Niklas Wykman ändå hade gjort en seriös bedömning av vad den skulle ha för effekt. Då hade man ju inte börjat med en skattesänkning.

Niklas Wykman säger att vi har hål i budgeten. Jag kan bara konstatera att när Niklas Wykman lämnade Finansdepartementet hade vi ett strukturellt underskott på ungefär 35 miljarder. Nu har vi återigen ordning och reda i statsfinanserna. Han säger också att moderater gillar när människor arbetar. Då bör man gilla socialdemokratisk politik, eftersom det är fler som arbetar nu än när Niklas Wykman styrde. Sedan säger han att det är bra att färre lever på bidrag. Nu är det färre som lever på ersättningar och bidrag än när Niklas Wykman jobbade på Finansdepartementet. Niklas Wykman borde vara glad över att det är en socialdemokratiskt ledd regering och en socialdemokratisk finansminister.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2021/22:4 om medlemsstaternas återhämtningsplaner

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Ludvig Aspling har frågat statsrådet Hans Dahlgren hur han resonerar kring vilket krav som bör finnas för att en viss utgift ska anses främja ändamålen för EU:s återhämtningsfond. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Återhämtningsfonden hanterar EU:s upplåning för att finansiera återhämtning från covid-19 genom flera olika instrument. Dessa inkluderar bland annat återhämtningsfaciliteten, som är det till volym sett största instrumentet inom återhämtningsfonden, men också React-EU, Fonderna för en rättvis omställning och Invest EU. Jag tolkar det som att frågan avser

Svar på
interpellationer

återhämtningsfaciliteten. Facilitetens ändamål är att främja unionens ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning. Det ska bland annat göras genom att förbättra medlemsstaternas tillväxtpotential samt främja hållbar tillväxt och sysselsättning av god kvalitet.

Förordningen specificerar en rad kriterier som behöver vara uppfyllda för att en medlemsstat ska kunna få finansiellt stöd. Dessa inkluderar att medlemsstaterna ska lämna in återhämtningsplaner med förslag på både investeringar och reformer. Förslagen ska vara förenliga med landsspecifika rekommendationer eller andra utmaningar som identifierats inom den europeiska planeringsterminen. Därtill måste minst 37 procent av facilitetens finansiering avsättas till den gröna omställningen och minst 20 procent till den digitala omställningen. För att säkerställa att pengarna används i enlighet med facilitetens ändamål ställs det också krav på tillräckliga arrangemang för att övervaka genomförandet samt motverka och undvika korruption, bedrägeri och intressekonflikter. Finansiering betalas ut i takt med att medlemsstaterna genomför de planerade åtgärderna.

Kommissionen har i uppgift att granska att kraven och kriterierna är uppfyllda samt att lämna en rekommendation om beslut till rådet. I granskningarna gör kommissionen uppskattningar av hur mycket återhämtningsplanerna kan bidra till medlemsstaternas tillväxt. Kommissionen bedömer att återhämtningsfaciliteten i genomsnitt bidrar med att öka EU:s bnp med cirka 1,5 procent till 2026. Detta inkluderar inte ytterligare tillväxt av planernas strukturella reformer.

Regeringen bedömer att de krav och kriterier som förordningen innehåller bidrar till att främja återhämtningsfacilitetens ändamål. Regeringen har vidare instämt i kommissionens bedömning att de genomförandebeslut som hittills har godkänts uppfyller förordningens kriterier.

Anf. 46 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Medlemsstaterna håller just nu på att ta fram så kallade återhämtningsplaner, det vill säga en ansökan till EU om att få ta del av den så kallade återhämtningsfonden. Landet beskriver konkret vad man vill göra med pengarna.

Som vanligt när det gäller EU, fru talman, kommer Sverige att få betala mycket och få lite stöd tillbaka. Samtidigt är ändamålen högst oklara. Det är därför jag tänkte att statsrådet skulle få chansen att förklara hur den svenska regeringen tänkte när man ställde sig bakom Greklands förslag till återhämtningsplan. Vi ska komma ihåg att syftet är att motverka de ekonomiska problem som har orsakats av pandemin.

Vi kan börja med att kika på sidan 11, med förslag om att renovera strandpromenaden i Aten för några miljoner. Den ska bli mer cykelvänlig. Det är i och för sig säkert trevligt, men hur ska det stärka den ekonomiska tillväxten? Magdalena Andersson kanske kan förklara.

Låt oss hoppa vidare till sidan 58, där det finns förslag om program för uppdatering av digitala färdigheter för värnpliktiga. Här kan man fråga sig hur den grekiska militären åstadkommer ekonomisk tillväxt. Ett skäl till att Grekland hamnade i en prekär ekonomisk situation för några år sedan var att landets regering lånade mycket pengar, bland annat för att finansiera en överdimensionerad militär – för övrigt en av EU:s mest korrupta. Offentlig upphandling av försvarsmateriel i Grekland är en tragisk historia.

Jag skulle gärna vilja höra en fundering över varför militära utgifter över huvud taget ska vara acceptabla inom återhämtningsplaner.

Låt oss gå vidare till förslag om att skapa en digital turistikarta. Den som har godkänt detta förslag har uppenbarligen inget som helst intresse för teknik. Det finns redan ett antal mycket bra appar som åstadkommer detta, till exempel Tripadvisor. Kartan uppdateras av användarna själva med hjälp av ett smart system. Magdalena Andersson får gärna förklara varför hon tycker att svenska skattepengar ska användas till att den grekiska regeringen ska gå in och konkurrera med techjättarna i USA på deras hemmaplan. Det är uppenbart bortkastade pengar.

Vi hoppar vidare till sidan 90, där det finns förslag om renovering av den grekiska arbetsförmedlingens kontor. Detta är säkert också välbehövligt i och för sig. I min ungdom var jag en gång och besökte Centro Emprego i Portugal, det vill säga Portugals arbetsförmedling. Om jag inte minns fel behövdes lite spackel och målarfärg, men är det för att arbetsförmedlingens lokaler är sunkiga som grekerna är arbetslösa? Jag tvivlar starkt på det. Statsrådet har kanske en annan uppfattning. Om lokalerna är lite gamla kanske verksamheten kan flyttas utomhus till den nya, fina strandpromenaden, som vi redan har betalat för. Vad vet jag?

Nu tycker jag att det är dags för statsrådet att lägga korten på bordet och förklara sig. På vilket sätt kommer Greklands ekonomi att stärkas av en ny strandpromenad i Aten som det går att cykla på, it-kurser för värnpliktiga, en turistikarta som redan finns i dag samt fina lokaler för arbetsförmedlingen? Jag är särskilt intresserad av att höra hur statsrådet resonerar om de värnpliktiga. Räknar hon det förslaget som en militär utgift? Om hon räknar det som en militär utgift, vilket det till synes är, hur kan det då passa in i planerna?

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Om Ludvig Aspling vill diskutera enskilda punkter i varje lands återhämtningsplan finns naturligtvis möjlighet att göra det. Framför allt hade det varit möjligt att göra i samband med att planerna gicks igenom i EU-nämnden. Jag föreslår att Ludvig Aspling tar upp dessa punkter i enskilda interpellationer, om han vill gå igenom varje punkt. Jag har naturligtvis inte alla punkterna framför mig och den exakta argumentationen för att dessa punkter är med på listan, men det finns möjlighet att göra ett sådant arbete i utskottet, inte minst inför att man godkänner planerna.

Anf. 48 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Statsrådet säger alltså här att det är för mycket att begära att någon av de tusentals anställda som finns inom Regeringskansliet faktiskt sätter sig och läser igenom återhämtningsplanerna innan regeringen ger dem sitt godkännande. Är det verkligen för mycket begärt? Det är en retorisk fråga. Jag tycker inte så. Statsrådet har en annan uppfattning.

Hur som helst! Vi hoppar vidare till sociala insatser i Grekland. Här finns några riktiga pärlor, som alltså ska betalas av svenska skattebetalare: Ett program för främjande av motion och hälsosam kost och för motverkande av alkoholmissbruk. Återigen frågar jag vad kopplingen är till ekonomisk tillväxt. På vilket sätt kommer det här att skapa en robust och stark ekonomisk tillväxt i Grekland? Jag anser att det är oklart.

Prot. 2021/22:21
26 oktober

Svar på
interpellationer

Jag kan också notera att grekerna inte har lämnat in något som styrker att kosthållningen i Grekland skulle vara särskilt dålig. Tänker man rent anekdotiskt är min uppfattning det motsatta; olivolja, sallader och så vidare. Och enligt OECD – och det här är viktigt – är grekerna det folk i EU som dricker allra minst alkohol. De som dricker för mycket alkohol i Grekland, Magdalena Andersson, är svenskar! Det är väl mer lämpligt att det är vi som får pengarna för arbetet med alkoholprevention. Vidare lever grekerna i genomsnitt 81 år, jämfört med svenskar som lever i genomsnitt 82 år. Det är nästan lika. Så varför ska vi betala för detta? Magdalena Andersson – kom igen!

Vi hoppar vidare till sidan 152, där nybyggnation och renovering av rättsväsendets lokaler tas upp. Återigen undrar jag var kopplingen till ekonomisk tillväxt finns. Är det på grund av att lokalerna är sunkiga som grekerna har problem med korruption och ineffektivitet inom rättsväsendet? Jag kan ha fel, men jag tvivlar på att så är fallet.

Vi hoppar sedan vidare till sidorna 176–177, som är lite intressanta ur just miljöhänsyn. Här tas nämligen motorvägar och flygplatser upp, som vi ska betala för. Det gäller bland annat en motorväg på Kreta som ska förbinda städerna Rethymnon, Heraklion och Agios Nikolaos – centrala Greklands motorväg. Jag ber om ursäkt om det eventuellt finns en grek som tittar på detta eftersom jag är säker på att jag uttalade namnen fel. Som kronan på verket ska vi också betala för en uppgradering av 13 regionala flygplatser.

Just investeringar i motorvägar och flygplatser tycker jag, fru talman, är lite extra intressant. Jag följer nämligen vad den här regeringen säger och gör i övrigt, även utanför EU-nämnden.

Det är allmänt känt att regeringen vill lägga ned vissa regionala flygplatser, hårdbeskatta flygresor, förbjuda vissa kortare flygrutter och så vidare – förutom när miljö- och klimatministern själv ska åka till Köpenhamn. Då får han ju flyga. Vissa är ju lite mer jämlika än andra, som det heter. Dessutom vill regeringen ha världens högsta bränslepriser och förbjuda diesel- och bensinbilar.

Men det här verkar bara gälla i Sverige. I Grekland är tydligen mer flygande och ökad bilkörning helt oproblematiskt. Det står regeringen bakom, vilket är något märkligt. Jag vill få fört till protokollet att andelen elbilar i Grekland är ungefär 1 procent, alltså betydligt mindre än i Sverige. Det är nästan så att man börjar misstänka att statsråden inte menar vad de säger utan att de är mest ute efter att straffa svenskar som bor på landsbygden.

Så, Magdalena Andersson, nu får statsrådet bollen så att hon kan förklara hur det kunde bli så tokigt.

Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är en process för hur planerna går igenom. Det förs en dialog mellan kommissionen och det enskilda landet. Kommissionen granskar naturligtvis planerna noggrant för att se att de ligger i enlighet med de landsspecifika rekommendationerna och de övriga inom den europeiska planeringsterminen.

Självklart tittar vi från svensk sida på planerna och inte minst på kommissionens utlåtande över planerna. Det finns säkert argument för varför var och en av de punkterna finns med i planen, men eftersom regeringen

har tagit emot 15–20 planer, och varje plan innehåller hundratals punkter, och även om jag är känd för att ha mycket i huvudet, kan jag inte varje argument för varje specifik punkt i de enskilda ländernas planer. Det har också varit möjligt för Sverigedemokraterna att ställa de frågorna i utskotten, men mig veterligen har man inte gjort det. Det finns naturligtvis möjlighet att ställa de specifika frågorna, men då är det bra om jag eller någon annan minister som ska svara på frågorna får möjlighet att förbereda oss.

Vi har stor arbetskapacitet och stor kapacitet att hålla saker i minnet. Men i ärlighetens namn tror jag inte att någon förväntar sig att vi ska hålla alla tusentals enskilda punkter i minnet – inte heller Ludvig Aspling. Jag tror inte att det är syftet med interpellationen.

Anf. 50 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag begär inte att statsrådet ska svara för dialogen som sker mellan kommissionen och det enskilda landet. Det är inget som berör Sveriges riksdag.

Jag noterar att Magdalena Andersson säger att det kanske är något annat statsråd som borde ha svarat på den här frågan. Ja, jag ställde interpellationen till Hans Dahlgren från början. I svaret sa Magdalena Andersson specifikt att det är hennes jobb att svara på den, så det är lite sent att ändra på det nu.

Jag förväntar mig inte heller att statsrådet ska ha allt i huvudet. Det är många punkter. Det jag förväntar mig är att någon inom Regeringskansliet ska ha läst igenom de här planerna och reagerat på de punkter som uppenbart är fullständigt orimliga, till exempel militära utgifter, en ny fin strandpromenad i Aten eller vad det nu kan vara – motorvägar och flygplatser, sådant som regeringen vill stoppa eller lägga ned här i Sverige.

Frågan som jag måste ställa till Magdalena Andersson är hur det är möjligt att regeringen väljer att skriva under det här, antingen utan att någon på Regeringskansliet läst igenom papperen – om vi ska vara ärliga är det så det ser ut – eller efter att någon läst igenom de här papperen och sagt: Ja, men det här verkar ju normalt. Det är inget konstigt. Det är väl självklart att en ny turistkarta är det som behövs i Grekland. Det är väl självklart att vi ska uppgradera flygplatserna där medan vi ska lägga ned de regionala flygplatserna i Sverige. Det verkar ju helt rimligt.

Det är fullständigt uppenbart att Regeringskansliet inte gör sitt jobb. Sedan förstår jag också att det kanske inte är Magdalena Andersson personligen som borde gå igenom det här. Men hon har ju för guds skull hundratals anställda! Någon måste ha tid att sätta sig och läsa igenom de här papperen innan regeringen ger sitt godkännande. Eller har jag fel, fru talman?

Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Precis som jag sa är det en process med alla de här planerna där kommissionen har en mycket nära dialog med länderna som utarbetar planerna. De övriga medlemsländerna har insyn i den processen, i kommissionens utlåtande och självklart också i den plan som de enskilda länderna har kommit in med.

Det här är ett arbete som vi gjort på Finansdepartementet. Det är inget konstigt med det. Jag förstår inte varför Ludvig Aspling försöker misstänka-

liggöra det som om vi inte gjort ett gediget arbete. Det har vi naturligtvis gjort med de här planerna.

När jag sa att jag inte vet om det är jag som kommer att stå här var det för att vi i Socialdemokraterna har en partikongress här i närheten och att det inte är självklart vilka arbetsuppgifter jag kommer att ha efter det.

Med det sagt och givet vad Ludvig Aspling sagt här tycker jag att det är viktigt att påpeka att vi även i Sverige satsar på motorvägar. Vi har just lagt fram den största infrastrukturpropositionen i modern tid. Där ingår stora resurser till underhåll av både järnväg och väg i hela landet men också till nybyggnation av både vägar och järnvägar i hela landet. Det byggs inte långt från riksdagshuset en ny, stor motorväg. Vi har också under pandemin storsatsat på de regionala flygplatserna för att de ska kunna överleva pandemin. Jag kan bara konstatera att så som det låter när Ludvig Aspling pratar om regeringens infrastrukturpolitik, det ligger inte i linje med de propositioner som regeringen har lämnat till riksdagen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2021/22:37 En möjlighet för vissa försäkringsföreningar att tillämpa anpassade rörelseregler

2021/22:40 Ett teknikneutralt krav på underskrift av regeringsbeslut

Skrivelse

2021/22:39 Riksrevisionens rapport om Pisa-undersökningen 2018

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 oktober

2021/22:73 Effektivare åtgärder mot vildsvinsskador

av Runar Filper (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:74 Barnäktenskapsbrott

av Mikael Eskilandersson (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:75 Undersökningar om förbjudna äktenskap

av Mikael Eskilandersson (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:76 Förbud mot kusingifte

av Mikael Eskilandersson (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:77 Budgetmedel mot utdöende av alm och ask
av *Staffan Eklöf* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 oktober

2021/22:242 Utrikesministerns möte med den palestinska myndighetens ledning

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:243 EU:s minimnivå vad gäller asylpolitiken

av *Ludvig Aspling* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:244 Konsulära kostnader i samband med att UD förde tre IS-kvinnor till Sverige

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:245 Politisk beredskap vid ökad smittspridning

av *Björn Söder* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:246 En riskskatt för kreditinstitut

av *Charlotte Quensel* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2021/22:247 Husrannsakan i bostäder och andra privata utrymmen

av *Katja Nyberg* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:248 Utsatta områden

av *Ludvig Aspling* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

den 24 oktober

2021/22:249 Danmarks kontroll av gränsen mot Sverige

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:250 Svarta solceller i detaljplanerat område

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:251 Hot, våld och stölder i svenska butiker

av *Johan Pehrson* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:252 Behandlingsalternativ inom psykiatrin utifrån aktuell kunskap

av *Karin Rågsjö* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:253 Privatisering av barn- och ungdomspsykiatrin i Järva

av *Anders Österberg* (S)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:254 Blockering av talibanerna i FN

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:255 Nationellt avhopparprogram

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:256 Omfattningen av afrofobi i Sverige

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Märta Stenevi (MP)

den 25 oktober

2021/22:257 Enskilda matproducenter i underläge i miljöprövningsprocessen

av *Alexander Christiansson* (SD)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 14.34.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 21–22

oktober	1
Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 2 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	2
Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	3
Anf. 4 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	3
Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	4
Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD)	4
Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	4
Anf. 8 MARTIN KINNUNEN (SD)	5
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	5
Anf. 10 RICKARD NORDIN (C)	5
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	6
Anf. 12 RICKARD NORDIN (C)	6
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	6
Anf. 14 JENS HOLM (V)	7
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	7
Anf. 16 JENS HOLM (V)	8
Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	8
Anf. 18 SOFIA DAMM (KD)	8
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	9
Anf. 20 SOFIA DAMM (KD)	9
Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	10
Anf. 22 MARIA NILSSON (L).....	10
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	11
Anf. 24 MARIA NILSSON (L).....	11
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	11
Anf. 26 PYRY NIEMI (S).....	11
Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
Anf. 28 PYRY NIEMI (S).....	12
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
Anf. 30 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	13
Anf. 31 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 32 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	14
Anf. 33 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	14
Anf. 34 JAN ERICSON (M)	14
Anf. 35 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	15
Anf. 36 JAN ERICSON (M)	15
Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	15

§ 2 Meddelande om statsministerns frågestund 16

§ 3 Anmälan om promemoria om

regeringsbildningsprocessen och regeringsskiftet i juni

och juli 2021..... 16

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer..... 16

§ 5 Anmälan om faktapromemorior 17

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott 17

§ 7 Ärenden för bordläggning..... 17

§ 8 Svar på interpellation 2020/21:900 om en ny bankskatt	18
Anf. 38 Finansminister MAGDALENA	
ANDERSSON (S)	18
Anf. 39 NIKLAS WYKMAN (M)	18
Anf. 40 Finansminister MAGDALENA	
ANDERSSON (S)	19
Anf. 41 NIKLAS WYKMAN (M)	20
Anf. 42 Finansminister MAGDALENA	
ANDERSSON (S)	21
Anf. 43 NIKLAS WYKMAN (M)	22
Anf. 44 Finansminister MAGDALENA	
ANDERSSON (S)	23
§ 9 Svar på interpellation 2021/22:4 om medlemsstaternas	
återhämtningsplaner	23
Anf. 45 Finansminister MAGDALENA	
ANDERSSON (S)	23
Anf. 46 LUDVIG ASPLING (SD)	24
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA	
ANDERSSON (S)	25
Anf. 48 LUDVIG ASPLING (SD)	25
Anf. 49 Finansminister MAGDALENA	
ANDERSSON (S)	26
Anf. 50 LUDVIG ASPLING (SD)	27
Anf. 51 Finansminister MAGDALENA	
ANDERSSON (S)	27
§ 10 Bordläggning	28
§ 11 Anmälan om interpellationer	28
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	29
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 14.34.	30